

RINGINFORM

ÅRGÅNG 34

Nr 2

Dec 2011

CES-SVERIGE 2011	26
KORNKNARRSPROJEKT	34
KONSTGJORDA HUSSVALEBON	38
ÅTERFYNDSFLÖDET	39
RAPPORTER FRÅN MÖTEN	41
UPPROP	42

Naturhistoriska
riksmuseet

RINGINFORM utkommer med två nummer per år. Ringmärkare erhåller tidskriften gratis.

Redaktion: Thord Fransson, Lina Jansson, Tuomo Kolehmainen,
Conny Kroon, Thomas Wenninger

Adress: Naturhistoriska riksmuseet
Ringmärkningscentralen
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Omslagsillustration: Peter Larsson
ISSN 1100 – 4134

CES – Sverige 2011

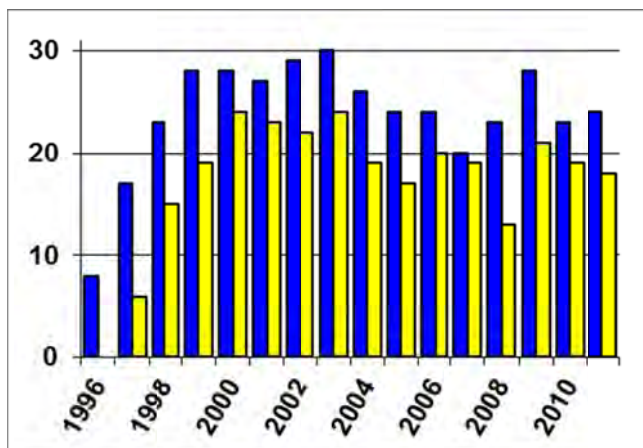
Thomas Wenninger, Lina Jansson & Thord Fransson

Inledning

Detta var den sextonde säsongen för CES-projektet. Antalet deltagande platser var ungefär lika som föregående år, se figur 1. Fältarbete genomfördes på 24 platser, vilket är en mer än förra året, dock avbröts säsongen efter fem tillfällen på en plats. En plats som tidigare varit med flera år återupptogs efter ett uppehåll. Fyra av platserna var nya, varav två drevs av nya deltagare i projektet; Tomas Carlsson och Joakim Wallin. Övriga nya platser för året var flyttade. Underlaget för jämförelser mellan 2010 och 2011 utgörs av 18 platser, vilket är en normal andel.

Den geografiska spridningen av CES-platserna 2011 visas i figur 2. I tabell 1 förtecknas de tillsammans med en summering av resultaten. De huvudsakliga fångstmiljöerna 2011 fördelade sig enligt följande (förändring jämfört med 2010 inom parentes): lövskog 8 (+1), buskmark 1 (0), bladvass 5 (0).

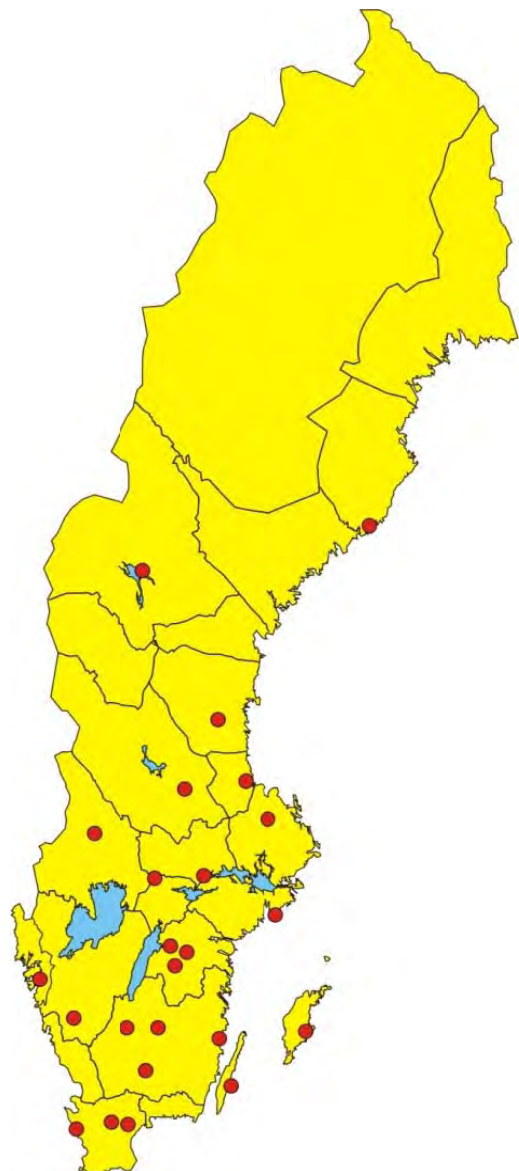
Nedan lämnas dels en summarisk redovisning av resultaten, dels en något utförligare presentation av resultaten för några arter som under projektperioden uppvisat tydliga förändringar av populationsstorleken.

Figur 1. Antal deltagande CES-platser 1996-2011. Fyllda staplar visar antal platser ett enskilt år, ofyllda staplar visar antal upprepat deltagande från året före.

Övergripande resultat

Under året hanterades 7 310 fåglar av 74 arter, vilket är 27 % fler individer än året före och det högsta antalet hittills inom CES. Ökningen förklaras delvis av att de nytillkomna platserna fångat fler fåglar än genomsnittet, men även gamla platser har i många fall ökat fångsten betydligt. Framst är det sensommarens fångst som ökat, speciellt av ungfåglar. Sammanlagt utnyttjades 279 nät, jämfört med 258 nät 2010. Totalt sett var alltså fångstinsatsen endast något större än i fjol, medan fångsten ökade betydligt mer. I det följande utgår alla jämförelser från de 18 platser som deltog båda åren och på ett likartat sätt.

Figur 2. CES-platser 2011.

Tabell 1. Deltagande fångstplatser i CES - Sverige 2011, grupperade efter huvudbiotop och ordnade från norr till söder. Nyttillkomna (eller modifierade) platser 2011 markeras med en asterisk. Platsnumren är uppbyggda med landskapskod, se t.ex. en årsbok från RC, plus ett löpnummer. Ej åldersbestämda individer (1K+) ingår inte i tabellen.

Nr	Plats	Ansvarig märkare	Antal nät	Antal fångade		Andel 1K %
				arter	individer	
<i>Lövskog</i>						
HS02	Flästasjön	Per Johansson	20	23	168	37
VR03	Barfän 2	Björn Ehrenroth	15	32	321	58
GÄ03*	Avan (avbruten)	Håkan Söderman	17	23	135	19
VS15	Malmön 3	Patrik Rhönnsstad	16	35	653	61
BO01	Stenungsund	Thomas Liebig	8	9	50	56
GO01*	Ardre Kaupungs	Tomas Carlsson	10	28	264	50
SM18	Humlekärrshult	Urban Rundström	7	19	154	65
SM17	Törnåkra strandskog 2	Per-Sture Ljungdahl	9	25	379	63
<i>Buskmark</i>						
VB01	Villanäs, Umedeltat	Tomas Brodin	10	20	272	63
JÄ01	Vike, Rödön	Thomas Holmberg	10	32	289	46
DR05	Kyrkbyjärn 3	Gittan Matsson	15	34	414	50
UP03*	Oxängen 2	Anders Arnell	11	33	434	40
VS14	Älvhyttan 2	Roland Thuvander	12	24	188	60
SÖ05	Älgviken 3	Thord Fransson	11	30	324	69
VG02	Rydal	Henry Aas	15	28	223	39
SM20*	Skillingaryds dämme	Mats Alderus	14	32	415	57
SK04	Hovdala 3	Håkan Winqvist	8	23	314	68
SK06	Näsby fält	Ola Svensson	6	29	266	50
SK05	Örby ängar 2	Mikael Jönsson	9	23	170	45
<i>Bladvass</i>						
ÖG06*	Fossalaviken	Joakim Wallin	10	21	541	65
ÖG05	Säbyviken	Claes Svedlindh	11	22	575	72
ÖG04	Nackebosjön	Karl-Martin Axelsson	10	16	117	44
SM19	Uppsjön 2	Lars Johan Johansson	10	22	172	47
ÖL09*	Bröttorpsören	Lennart Carlsson	15	33	438	46
Summa			279	74	7276	56

Bestånd av häckande fåglar

Storleken av de häckande bestånden mäts inom CES genom fångsten av adulta fåglar. För alla arter sammantaget blev fångsten nästan exakt lika stor som 2010 (Tabell 2). Några arter har ökat betydligt, t ex härmsångare, grönsiska, svartvit flugsnappare, trädpiplärka, järnsparv och trädgårdsångare. Tydliga minskningar noteras för bl a rörsångare, domherre, koltrast, gulsparr, blåmes och ärtsångare. Tolkningen för arter som märks i relativt låga antal bör dock göras med viss försiktighet då slumpmässiga fångstvariationer kan ge stort utslag.

Reproduktion

Årets reproduktion mäts genom kvoten årsungar relaterad till adulta fåglar (Tabell 3). Jämfört med 2010 har den genomsnittliga reproduktionen ökat med 23 %, vilket måste göra 2011 till ett mycket bra år. Speciellt några mesarter lyckades extra bra – entita, stjärtnes och blåmes – medan talgoxarna lyckades en aning sämre än 2010. Bland arter som fångas i någorlunda antal registrerades minskad reproduktion hos bl a björktrast, näktergal, ärtsångare, sävsparv och svartvit flugsnappare.

Tabell 2. Förändring av den totala fångsten av adulta (2K+) fåglar vid jämförbara CES-platser mellan 2010 och 2011. n = antalet jämförda platser för respektive art. Endast de vanligaste arterna redovisas, dvs. arter som fångats på minst 6 platser de båda åren sammantaget. Förändringarna har testats statistiskt; Wilcoxon's Test for Matched Pairs, tvåsidig. Statistiskt signifikanta resultat markeras med en asterisk ($P < 0,05$).

Art	n	Antal 2K+		Förändring (%)
		2010	2011	
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	7	6	10	+67
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	11	20	28	+40
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	14	19	30	+58
Rödthake <i>Erithacus rubecula</i>	17	88	95	+8
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	7	49	55	+12
Rödstjört <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	11	18	17	-6
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	6	13	14	+8
Koltrast <i>Turdus merula</i>	17	63	41	-35 *
Björktrast <i>T. pilaris</i>	8	37	45	+22
Taltrast <i>T. philomelos</i>	13	24	34	+42
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	8	24	21	-13
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	6	75	72	-4
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	7	9	11	+22
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	11	276	175	-37 *
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	10	7	18	+157
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	11	26	19	-27
Törnsångare <i>S. communis</i>	13	68	68	0
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	18	106	162	+53 *
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	17	125	115	-8
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> spp.	8	25	22	-12
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i>	18	298	308	+3
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	12	37	61	+65
Stjartmes <i>Aegithalos caudatus</i>	7	12	16	+33
Entita <i>Parus palustris</i>	10	22	11	-11
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	17	112	77	-31 *
Talgoxe <i>P. major</i>	18	107	133	+24
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	9	8	10	+25
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	6	5	6	+20
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	17	95	127	+34
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	11	27	21	-22
Grönsiska <i>C. spinus</i>	11	32	59	+84
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	10	22	14	-36
Gulsparr <i>Emberiza citrinella</i>	8	38	25	-34
Sävsparr <i>E. schoeniclus</i>	15	126	131	+4
Samtliga arter	18	2122	2129	0

Populationsnivån för adulta koltrastar visar en vikande tendens under perioden som helhet och särskilt i år. Den senaste vintern kan ha varit besvärlig, men hela utvecklingen kan inte kopplas till vintrarna. Häckningsresultatet i år är dock en tydlig förbättring jämfört med tidigare.

För taltrasten är populationskurvan intressant nog närapå den omvända mot koltrasten. Inte helt lätt att förklara då de knappast konkurrerar på

häckplatserna och dessutom flyttar olika. Ingen av arternas trender är dock statistiskt säkerställd.

Ett annat närbesläktat artpar som uppvisar olika kurvor är kärr- och rörsångare. Trots arternas många likheter visar kärrsångaren en svagt stigande trend, medan rörsångaren minskar kraftigt sedan lång tid. Kärrsångare fångas dock i låga antal inom CES och trenden är inte säkerställd. Rörsångarens minskning är dock statistiskt mycket signifikant (p

= 0,000) och bygger på ett mycket stort antal fångster.

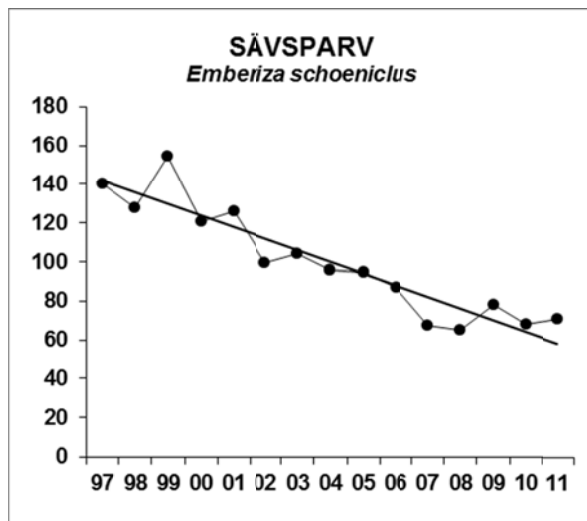
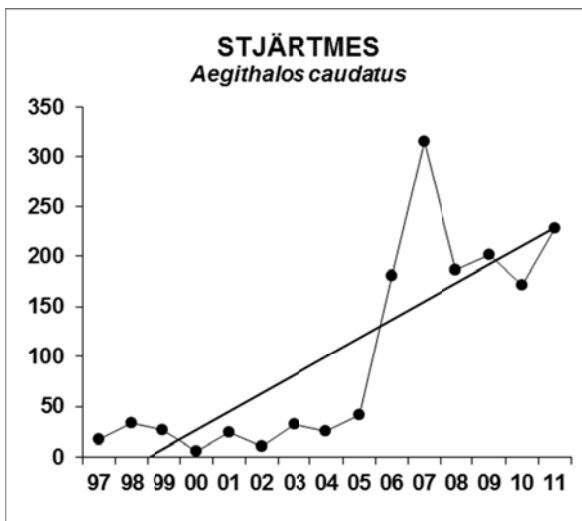
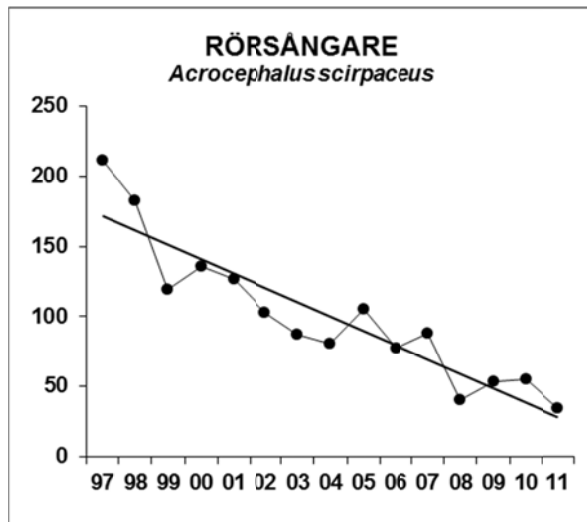
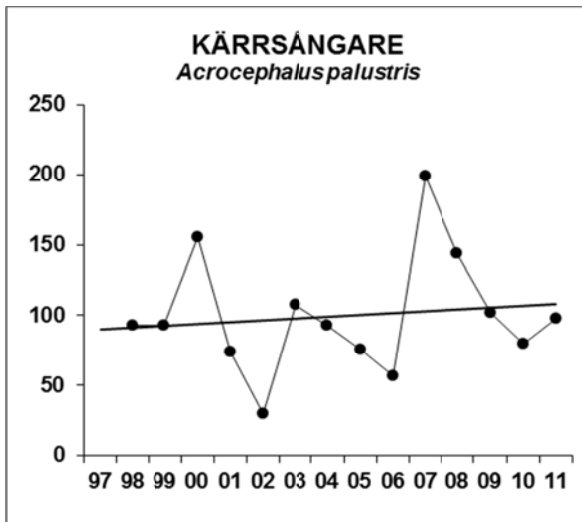
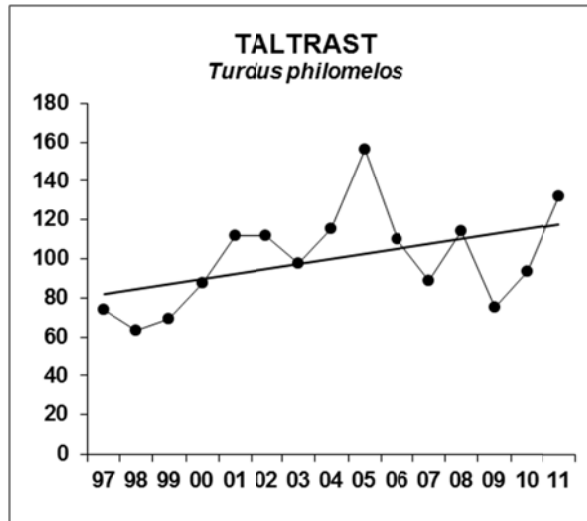
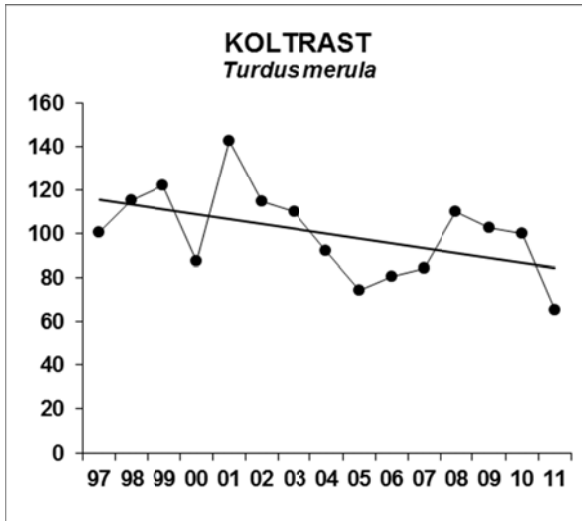
Stora likheter med rörsångarens utveckling går att utläsa även för sävsparven, och detta kan troligen förklaras av att arterna förekommer i samma biotoper. Sävsparvar har också fångats i betydande antal och trenden för dessa är statistiskt signifikant ($p = 0,000$). Detta tyder på att beståndet ungefär har halverats sedan slutet av 1990-talet.

Med lite god vilja går det dock att utläsa en viss utplaning av kurvan under de senaste åren.

En art som under senare år visat en kraftig ökning av adulta är stjärtmesen. För denna har även fångsten av årsungar ökat i absoluta tal, men ökningarna går inte att säkra statistiskt. Stjärtmesar rör sig ofta i flockar, varför fångstsiffrornas variation blir större. Det är dock mycket tydligt att fångsten inom CES ökat.

Tabell 3. Förändring av kvoten årsungar (1K) vid jämförbara CES-platser mellan 2010 och 2011. Förändringarna har testats statistiskt: χ^2 -test; antal frihetsgrader = 1; Yates' korrektion. Statistiskt säkerställda förändringar markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,01$).

Art	2010		2011		Kvot	Förändring (%)
	2K+	1K	2K+	1K		
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	6	7	10	8	0,69	-31
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	20	7	28	7	0,71	-29
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	19	27	30	29	0,68	-32
Rödthake <i>Erithacus rubecula</i>	88	291	95	434	1,38	+38
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	49	19	55	14	0,66	-34
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	18	8	17	13	1,72	+72
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	13	4	14	8	1,86	+86
Koltrast <i>Turdus merula</i>	63	43	41	55	1,97	+97
Björktrast <i>T. pilaris</i>	37	21	45	15	0,59	-41
Taltrast <i>T. philomelos</i>	24	38	34	40	0,74	-26
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	24	7	21	6	0,98	-2
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	75	136	72	216	1,65	+65 *
Kärsångare <i>A. palustris</i>	9	7	11	14	1,64	+64
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	276	272	175	204	1,18	+18
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	7	3	18	1	0,13	-87
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	26	24	19	12	0,68	-32
Törnsångare <i>S. communis</i>	68	41	68	75	1,83	+83 *
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	106	73	162	88	0,79	-21
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	125	108	115	159	1,60	+60 **
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> spp.	25	31	22	36	1,32	+32
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i>	298	362	308	470	1,26	+26 *
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	37	25	61	31	0,75	-25
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	12	10	16	30	2,25	+125
Entita <i>Parus palustris</i>	22	22	11	49	4,45	+345 **
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	112	191	77	283	2,16	+116 **
Talgoxe <i>P. major</i>	107	226	133	252	0,90	-10
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	8	13	10	15	0,92	-8
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	5	3	6	1	0,28	-72
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	95	43	127	87	1,51	+51
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	27	14	21	11	1,01	+1
Grönsiska <i>C. spinus</i>	32	14	59	33	1,28	+28
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	22	26	14	20	1,21	+21
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	38	13	25	11	1,29	+29
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	126	104	131	77	0,71	-29
Samtliga arter	2122	2370	2129	2917	1,23	+23

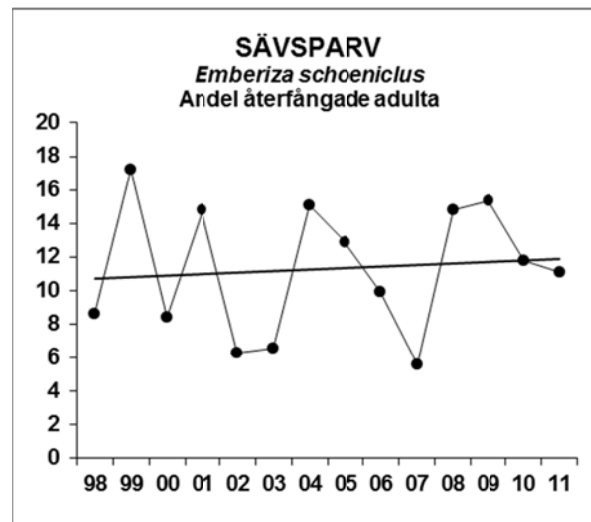
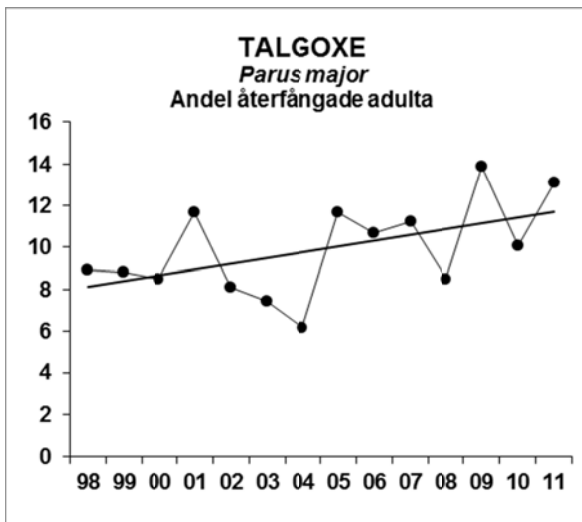
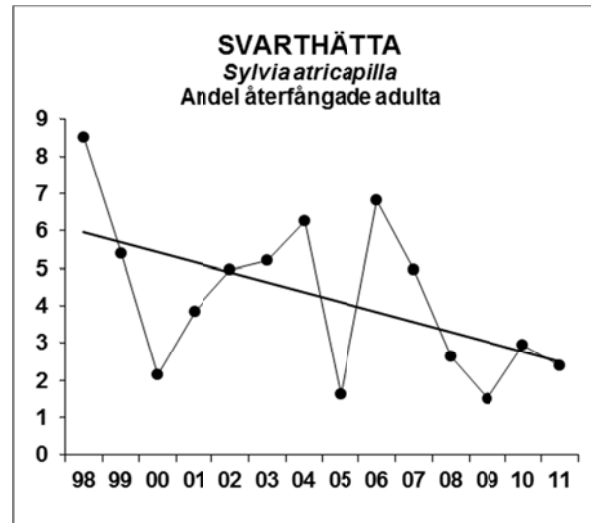
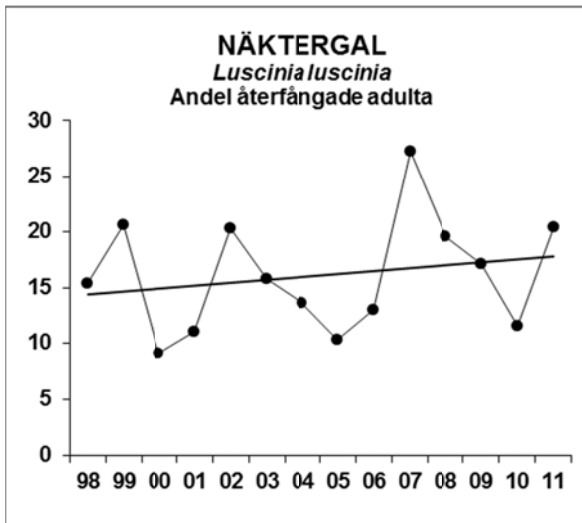
Figur 3. Populationsnivå hos adulta (2K+) fåglar för några arter. Index 100 = medelvärdet för perioden. Se vidare texten.

Mellanårsöverlevnad

Denna mäts inom CES som andelen av de fångade adulta fåglarna som året därpå återfångas. Även om chansen att återfå en viss individ kan förefalla liten återfångas i genomsnitt drygt 8 % av dessa (Tabell 4). Eftersom antalet individer för varje art är lågt är inga förändringar statistiskt säkerställda. Det kan även vara intressant att notera att andelen återfångade ungefär är lika hög oavsett var arterna tillbringar vintern.

För några arter visas andelen återfångade adulta över tiden (Figur 4). Med viss säkerhet kan konstateras att överlevnaden minskat för svarthätta och ökat för talgoxe.

Våren 2011 konstaterades i andra sammanhang att näktergalarnas vårflyttning försenades med upp till två veckor på grund av extrem torka i nordöstra Afrika. Därför är det intressant att notera att återfångsterna inom CES trots detta blev fler än genomsnittet. Deras reproduktion förefaller dock ha gått något sämre än tidigare (Tabell 3 och Figur 5).

Figur 4. Andel återfångade av individer fångade som adulta (2K+) vid CES-platser året före. Motsvarande siffror för de senaste åren finns i tabell 4.

Tabell 4. Andel återfångade av individer fångade som adulta (2K+) vid CES-platser året före. Endast arter med mer än en återfångst 2008, 2009 eller 2010 redovisas. Materialet har uppdelats på stannfåglar, kortdistansflyttare resp. tropikflyttare. Statistiskt säkerställda (χ^2 -test, antal frihetsgrader = 1) förändringar markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,01$). Ingen förändring är statistiskt säkerställd 2011.

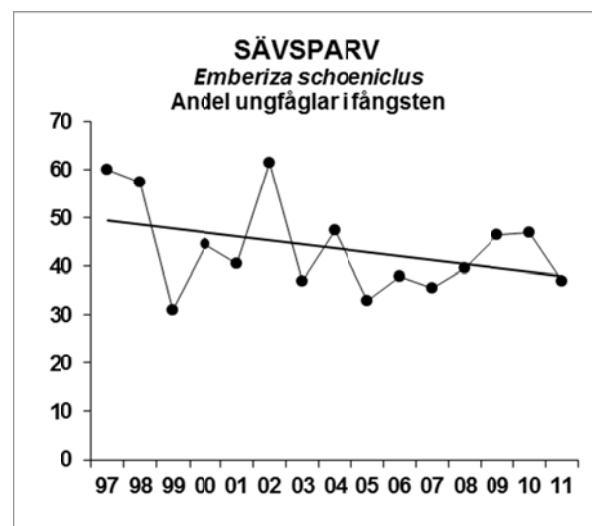
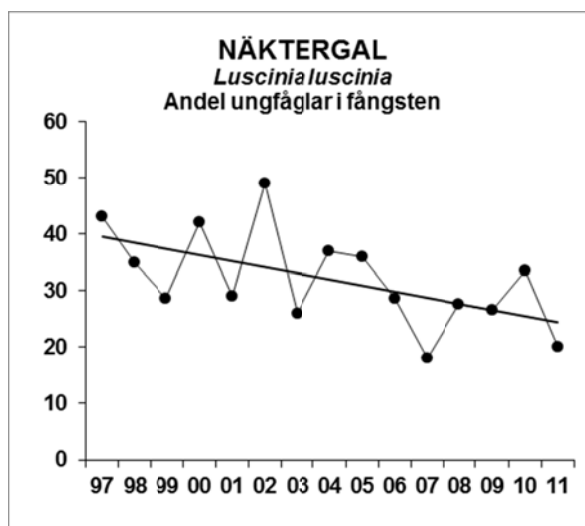
Art	Antal fångade adulta			Andel återfångade (%)		
	2008	2009	2010	2009	2010	2011
Övervintrar i Sverige						
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	25	20	12	4	15	0
Entita <i>Parus palustris</i>	23	16	22	17	12	18
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	112	105	112	10	10	11
Talgoxe <i>P. major</i>	137	139	107	14	10	13
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	11	10	8	9	30	12
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	4	8	5	50	0	20
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	86	41	27	1	2	7
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	65	44	38	9	16	11
Övervintrar i Västpalearktis						
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	8	20	20	12	15	15
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	35	23	10	6	4	10
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	28	28	19	7	7	5
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	116	91	88	0	* 5	5
Koltrast <i>Turdus merula</i>	92	71	63	16	7	8
Taltrast <i>T. philomelos</i>	35	20	24	3	0	8
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	48	24	24	4	4	4
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	136	132	95	12	6	11
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	156	136	126	15	12	11
Övervintrar i tropiska Afrika						
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	76	43	49	17	12	20
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	93	48	75	10	0	9
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	131	177	276	8	7	7
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	42	38	26	10	13	8
Törnsångare <i>S. communis</i>	87	92	68	6	14	15
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	157	139	106	8	9	8
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	135	102	125	1	3	2
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> spp.	13	15	25	8	7	16
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i>	364	329	298	9	12	9
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	40	39	37	5	5	11
Samtliga arter	2473	2137	2122	8,3	8,2	8,5

För sävsparv kan det vara intressant att notera att mellanårsöverlevnaden varierat inom samma gränser under hela perioden trots att populationen halverats. Kan det då vara reproduktionen som gått allt sämre? Andelen ungfåglar i fångsten har dock ändrats endast måttligt under perioden (Figur 5).

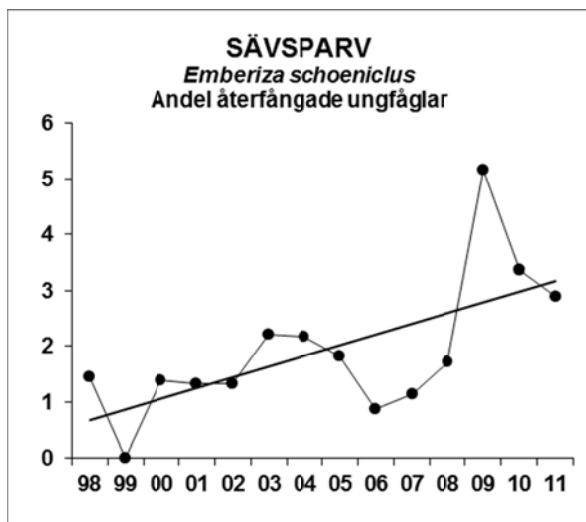
Inte heller överlevnaden för ungfågarna har minskat (Figur 6). Sammantaget kan vi alltså konstatera att sävsparven minskar, men att det inte går att hitta någon enkel förklaring till detta.

Tabell 5. Andel återfångade av individer fångade som årsungar (1K) vid CES-platser året före. Endast arter med mer än en återfångst 2009, 2010 eller 2011 redovisas. Materialet har uppdelats på stannfåglar, kortdistansflyttare resp. tropikflyttare. Statistiskt säkerställda (χ^2 -test, antal frihetsgrader = 1) förändringar markeras med en asterisk ($P < 0,05$) eller två ($P < 0,01$). Ingen förändring är statistiskt säkerställd.

Art	Antal fångade årsungar			Andel återfångade (%)		
	2008	2009	2010	2009	2010	2011
Övervintrar i Sverige						
Entita <i>Parus palustris</i>	49	47	22	4	9	5
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	267	183	191	3	4	3
Talgoxe <i>P. major</i>	264	206	226	2	4	6
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	9	30	13	0	7	8
Övervintrar i Västpalearktis						
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	37	26	27	3	0	4
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	427	315	291	1	1	1
Koltrast <i>Turdus merula</i>	69	52	43	0	2	5
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	27	57	43	7	0	2
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	116	119	104	5	3	3
Övervintrar i tropiska Afrika						
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	130	84	136	0	2	1
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	181	162	272	0	1	1
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	88	68	41	5	0	0
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	81	68	73	2	0	1
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i>	509	327	362	2	1	1
Samtliga arter	3122	2333	2370	1,3	1,7	1,6

Figur 5. Andel ungfåglar (1K) i fångsten. Uträknat som medelvärdet (bakåt och framåt för jämförbara årspår och platser) inom CES.

Figur 6. Andel återfångade av individer fångade som ungfåglar (1K) vid CES-platser året före. Motsvarande siffror för de senaste åren finns i tabell 5.

Tack!

Vi vill rikta ett varmt tack till alla deltagare 2011, såväl ansvariga märkare som medhjälpare till dessa: Henry Aas, Mats Alderus, Anders Arnell, Karl-Martin Axelsson, Stefan Bergman, Adam Bergner, Tomas Brodin, Kjell Carlsson, Lennart Carlsson, Lisa Carlsson, Tomas Carlsson, Jeanette Chrisander, Björn Ehrenroth, Paul Elfström, Thord

Fransson, Inger Fransson, Urban Grenmyr, Johanna Gustafsson, Per Gustafsson, Anouschka Hof, Thomas Holmberg, Johan Jensen, Andreas Johansson, Frank Johansson, Jonas Johansson, Lars Johan Johansson (Bodafors), Per Johansson, Mikael Jönsson, Thomas Liebig, Dan Lindmark, Per-Sture Ljungdahl, Gittan Matsson, Roger Mellroth, Gunnar Niklasson, Berth Nygren, Marcus Nygårds, Jan Ohlsson, Kenneth Pless, Mikael Rhönnsstad, Patrik Rhönnsstad, Urban Rundström, Peter Schmidt, Bo Slunge, Katarina Stenman, Darius Strasevicius, Anna Sundelin, Claes Svedlindh, Ola Svensson, Håkan Söderman, Marcus Thuresson, Roland Thuvander, Per Tufvesson, Joakim Wallin, Pontus Wennesjö, Håkan Winqvist, Niclas Winqvist, Jan Wärnbäck, samt ytterligare några, för oss anonyma, medarbetare!

Flera av deltagarna har fått ekonomiskt stöd av lokala sponsorer, till vilka vi vill framföra vår uppskattning.

Alvins fond har lämnat ekonomiskt bidrag som gör det möjligt för oss att lämna stöd till deltagarnas materielkostnader.

Publicerat

Föregående års rapport:

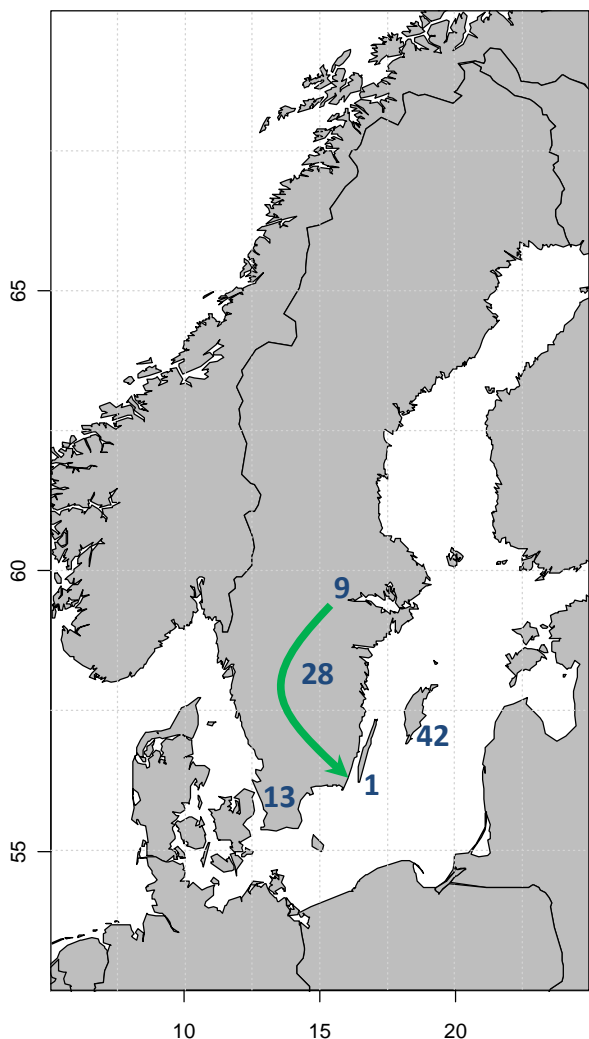
Wenninger, T., Jansson, L. & Fransson, T. 2010. CES – Sverige 2010. *Ringinform* 33: 21-28.

När och vart flyttar Svenska kornknarrar – ett ljuslogger-projekt

Peter Olsson, Janne Dahlén, Henrik Ehrenberg, Thord Franson, Gunnar Niklasson, Kerstin Norrman, Bimbi Ollberg, Richard Ottvall, Mikael Rhönnsstad, Patrik Rhönnsstad, Sissel Sjöberg, Ulf Ståhle, Kaj Svahn och Joakim Wallin

1907 ifrågasatte August Strindberg i sin "En blå bok" att kornknarren kan flytta söderöver under hösten, med tanke på att arten är så dålig flygare att den inte skulle klara att flyga över Öresund! På mindre än 100 år har vi blivit säkra på att kornknarren klarar både att flyga över Öresund och att passera Afrikas och Arabiens öknar. Många detaljer i kornknarrrens flyttning och övervintring är däremot fortfarande okända. Fram till och med 1997 förelåg endast fem Europeiska återfynd som kopplade samman kornknarrrens häckningsplatser med möjliga övervintringsområden (Stove & Green 1997). För att försöka kartlägga artens flyttningstrutur försåg vi, i samarbete med ringmärkningscentralen, under sommaren 2011 51

kornknarrar på Gotland och i Västmanland med ljusloggers, figur 1. Ljusloggers är små, ett gram lätta, dataminnen som registrerar ljusintensiteten varannan minut. Med hjälp av insamlade data kan man avgöra tidpunkter för soluppgång och solnedgång där loggern och därmed fågeln befunnit sig. Med hjälp av dessa data kan man beräkna fågelns position två gånger per dygn eftersom tiden för solens upp- och nedgång varierar unikt med årstiden för varje plats på jorden. Fåglarna fick en logger monterad på en blå plastring som placerades på endera tibia eller tars. Loggern och ringen säkrades med buntband samt en klick klister i buntbandets lås, figur 2.

Figur 1. Antal ringmärkta kornknarrar i Skåne, på Öland och Gotland, i Östergötland och i Västmanland under sommaren 2011. Den gröna pilen indikerar en fågel som ringmärktes den 29 juni 2011 i Västmanland och som kontrollerades sju dagar senare i Blekinge av Christer Herremo.

Dessutom försåg vi ytterligare 41 knarrar med endast metallring, som kontrollgrupp. Vi fick snabbt återfångst av en kornknarr märkt i Västmanland som efter bara sju dagar kontrollerades i Blekinge av Christer Herremo. Den fanns kvar på kontrollplatsen ytterligare några dagar.

Vi mätte vinglängd och vikt samt fotograferade iris, vinge och profil på samtliga individer för att försöka identifiera ålderskaraktärer för arten. Den enda metod för åldersbestämning som är känd av oss idag baseras på spetsigheten på armpenna 3 till 6 (Green 2004). I Greens material delas kornknarrarna upp i två tydliga grupper, 2K-fåglar med spetsigare toppar och äldre fåglar med trubbigare. När vi analyserade vårt material från 2011 fann vi att våra fåglar överensstämmer till nästan 100 % med gruppen 2K-fåglar i Greens studie. Vi hoppas få tillräckligt med kontroller under 2012 för att

testa Greens föreslagna kriterier för åldersbestämning.

Vi kommer under 2012 att återvända till våra märkområden för att försöka fånga samtliga kornknarrar som hävdar revir där. En normal återvändandefrekvens varierar mellan 10 och 25 % olika år (Alnås 1974; Green *et al.* 1997; Olsson *et al.* 2010; Ottvall & Petterson 1998). Men kornknarren är en rörlig fågel, i Norge har man till exempel genom att jämföra inspelningar fått goda indikationer på att kornknarrar kan förflytta sig upp till 400 km då deras revir slättras (Mikkelsen *et al.* 2011).

För att projektet ska få maximal utdelning uppmanar vi nu alla ringmärkare att fånga spelande kornknarrar under sommaren 2012! Om ni fångar en knarr med logger ber vi er att ta av den och ni kommer då att behöva en avbitartång för att knipsa av buntbandet som håller ihop plastringen. Vi ber er dessutom att mäta vinglängd och vikt, samt, om ni har möjlighet, att fotografera iris, utsträckt vinge (det är viktigt att samtliga pennors spetsar syns tydligt på fotot) samt profil, figur 3. Givetvis utlovar vi en bild på hur er kornknarr förflyttat sig som tack.

Om ni fångar en fågel med logger är vi tacksamma om ni kontaktar någon av nedanstående:

Henrik Ehrenberg (Gotland, Skåne)
E-mail: Henrik.Ehrenberg@telia.com
Telefon: 0705-735376

Patrik Rhönstad (Gotland, Västmanland)
E-mail: Patrik.Rhonnstad@privat.utfors.se
Telefon: 070-752 80 29

Peter Olsson (Gotland, Skåne)
E-mail: Peter.Bander@gmail.com
Telefon: 0730-894874

Ringmärkningscentralen (Sverige)
E-mail: Bird.ringing@nrm.se
Telefon: 08-5195 4080

Figur 2. Vänster; en ljuslogger monterad på en kornknarrs tibia på Gotland sommaren 2011. Höger; ett buntband används för att säkra ringen som loggern är fäst vid. Klister appliceras därefter i buntbandets lås. Foton: Ulf Stähle.

Figur 3. Samtliga kornknarrar har dokumenterats med foton på utsträckt vinge, iris samt profil. Foton: Ulf Stähle.

Så här fångar vi kornknarrar

Vi använder oss av fyra olika metoder för att fånga spelande kornknarrar. Oavsett tillvägagångssätt så upplever vi det som en fördel att bära mörka kläder som inte prasslar.

Observera att man behöver tillstånd från RC för att få använda ljudutrustning, slöjnet, spegelnät och ljus för att blända vid fångst och ringmärkning.

Metod 1: Under de mörka timmarna kan en person utrustad med ficklampa och ljudutrustning med inspelad kornknarrsång gå ensam mot den spelande knarren. Om möjligt är det en fördel att närma sig mot vinden och med ficklampan släckt. Så fort fågeln blir tyst stannar man. När den börjar snärpa på nytt sätter man sig ned på knä i vegetationen. En liten yta framför knäna öppnas upp. Ljudutrustningen placeras mellan eller framför benen och sätts på, fortfarande med lampan släckt. När knarren tystnar sänker man volymen och lyssnar. När det börjar prassla i gräset är det dags att tända lampan och försöka lysa direkt mot prasslet. Omkring 25 % av knarrarna kommer direkt fram till dig och då är det dags att fånga fågeln med den hand som du inte håller ficklampan med. Ytterligare 25 % brukar komma inom 20 min. Om knarren inte reagerar kan man försöka gå lite närmare. <http://www.youtube.com/watch?v=VjWbe8ef-Gs>

Metod 2: En person använder ett litet spegelnät och ljudutrustning. Man närmar sig den spelande fågeln eller går dit där man tror fågel finns. Där sätter man upp spegelnätet och sätter igång spelaren alldeles bredvid. Därefter avlägsnar man sig 40-100 m och spanar. Om man inte har sett att fågeln fastnat efter ca 15 minuter bör man ändå kontrollera nätet. Metoden är enkel och effektiv och kan användas mitt på dagen, men fåglarna kan vara svåra att plocka ur nätet. <http://www.youtube.com/watch?v=tQnxjiV7-qU>

Metod 3: Många fåglar kommer omgående flygande då man börjar spela. Om man är tre personer kan man mycket effektivt fånga många flygande fåglar under en natt. Man behöver då två stolpar, ett slöjnet, gärna 15 eller 18 m långt med 30-35 mm maskor då fåglarna fastnar bättre, en ljudutrustning samt ficklampa. Man börjar med att två personer håller var sin stolpe och den tredje personen sätter upp nätet på stolparna. Därefter dras nätet ihop och flyttas ganska långt upp på stolparna. Personerna som håller stolparna måste från och med nu alltid se till så att nätet är sträckt. Den tredje personen placerar sig cirka 20 m bakom nätet och samtliga börjar vandra mot den spelande fågeln. När fågeln tvekar är det dags att stanna, dra ut nätet och sätta sig ned. En stund efter att man satt sig börjar den tredje personen att spela. Går fågeln under nätet finns det möjlighet att antingen blända fågeln eller stöta den tillbaka mot nätet. Vissa nätter kan denna metod vara mycket effektiv. Vårt rekord är sju fåglar på en natt med denna metod.

Metod 4: Denna metod tar vi till när en fågel inte reagerar på uppspelad knarrsång. Man behöver vara minst två personer, men fem är en klar fördel. Vi använder tre stycken 18 m nät som monteras i rad på fyra stolpar. Man börjar med att en person går så nära som möjligt med sin stolpe. När knarren tvekar sätter man antingen ned stolpen i marken eller så stannar personen på platsen och håller stolpen. Därefter närmar sig nästa person på samma sätt, följt av den tredje och fjärde. Nu har man förhoppningsvis bildat ett U eller nästan en triangel av nät runt den spelande fågeln. Till sist så går man in i inhägnaden och stöter upp fågeln.

Referenser

- Alnås, I. (1974) "Die ortstreue der Gotlandischen wachtelkonige *Crex crex* (L.)" *Ornis Scandinavica* 5(2):123-129
- Green, R.E., Rocamora, G. & Schäffer, N. (1997) "Populations, ecology and threats to the Corncrake *Crex crex* in Europe" *Vogelwelt* 118:117-134
- Green, R.E. (2004) "Age-dependent changes in the shape of the secondary remiges of individual adult Corncrakes *Crex crex*" *Ringling & Migration* 22:83-84
- Mikkelsen, G., Holtskog, T. and Dale, S. (2011) "Hvor mange åkerrikser er det i Norge?" *Vår Fuglefauna* 34:58-65
- Olsson, P., Svahn, K. & Ehrenberg, H. (2010) "Känner sig Skånska kornknarrar som skåningar?" *Anser* 49(2):69-78
- Ottvall, R. and Petterson, J. (1998) "Kornknarrrens *Crex crex* biotopval, revirstorlek och ortstrohet på Öland: en radiosändarstudie" *Ornis Svecica* 8:65-76
- Stove, T.J. & Green, R.E. (1997) "Threats to the Corncrake *Crex crex* on migration and in the winter quarters" *Vogelwelt* 118: 175-178
- Strindberg, A. (1907) "En blå bok. [1]" Stockholm, Björck & Börjesson

Konstgjorda hussvalebon

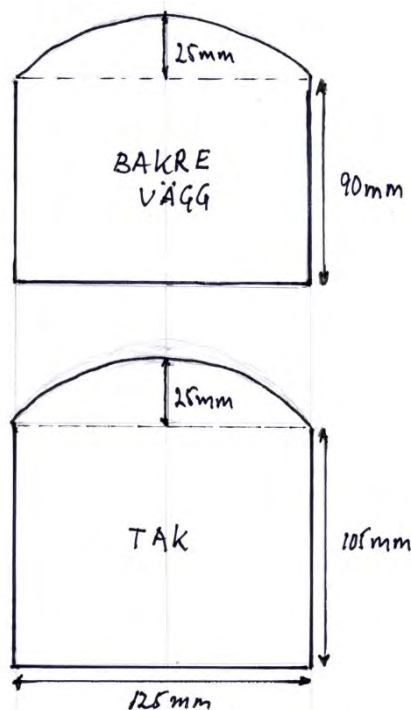
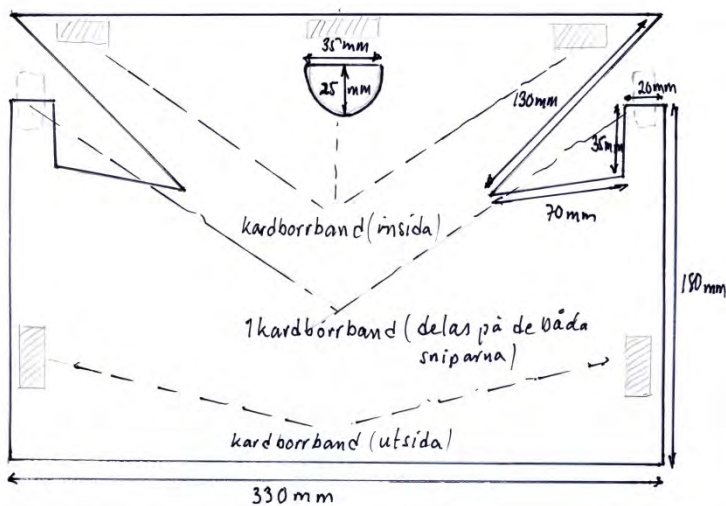
Första gången jag såg konstgjorda bon för hussvala var på Nidingen. Där fick jag inte möjlighet att se hur de var konstruerade, men fick höra att de var gjorda av kasserade heltäckningsmattor. I somras fann jag samma typ på en marknad vid en hembygdsgård. Jag köpte ett för att själv kunna göra flera stycken och sätta upp på mitt sommarhus. I stället för heltäckningsmatta köpte jag en ganska fast filt (ca 4 mm tjock) i en butik för hobbymaterial. Det köpta boet hade plywood till tak och bakstycke, men jag valde masonitbitar som jag ordnade på en brädgård.

Hoppas fler kan börja märka hussvalor genom att efter min ritning tillverka och sätta upp konstgjorda bon. Märkning i naturliga bon är mycket riskfyllt och inte tillåtet utan specialtillstånd från RC. Om man inte vill stå på en stege och ringmärka så kan man fräsa ut ett spår i takplankan och fästa en bult med mutter i hustaket där holken ska placeras. Då är det lätt att släppa något på muttern, ta loss boet öppnat och ta ner boet på marken. Arbetet blir ju något arbetsammare då man måste gå upp och ner på stegen men är kanske säkrare för ringmärkaren och ungarna. Enklast är kanske att plocka ut ungarna och lägga dem i en hink som tas ner så att ringmärkningen kan ske på marken.

Tommy Järås som jag talat med på Nidingen säger att det tycks som om hussvalorna väljer vissa färger där gråa och andra dämpade färger verkar föredras. På Falsterbo där de har bon av cement har man lagt lera i kanten av ingångshålet och kanske detta är något som kan få hussvalorna att lättare acceptera de konstgjorda bona. Om inte hussvalor redan finns i området är nog möjligheten ganska liten att få hussvalor att häcka i de konstgjorda bona, men jag kommer ändå att försöka. Till någon nackdel kan det ju ändå inte vara.

Foton: Anders Melin

Hans Rytman

Hämtat från återfyndsflödet

Andjakt i Frankrike

Association Nationale des Chasseurs de Gibier d'Eau heter ett av de franska jägarsällskapen, som förmodligen i första hand jagar änder och gäss (Gibier d'Eau - sjöfåglar, enligt Google trans.). De har under det senaste året rapporterat ett antal skjutna simänder från norra delarna av Frankrike. Det handlar om fem olika arter allt som allt, gräsand, kricka, bläsand, stjärtand och snatterand. Det finns även fynd av skedand från tidigare i dessa områden men ännu ingen årta som det verkar (ett fynd finns från längre söderut i Frankrike).

Den senast rapporterade av änderna från i år är en snatterand som märktes i en kull av fem vid Ottenbys andfänge i fjol sommar, den 25 juli 2010 närmare bestämt. Återfyndet är från byn Auvers i landskapet Basse-Normandie från den 9 november 2011, och fyndorsak är inte helt oväntat "chasse".

Fågelfångst på De Kreupel

De Kreupel är en nära två kilometer lång konstgjord ö, belägen i IJsselmeer, vilket är den "insjö" som bildades efter det stora dammbygget i Zuiderzee i nordvästra Holland.

Förutom att det häckar ett antal fåglar på ön har det även blivit en god rastplats för ett flertal flyttande arter och på ön pågår ringmärkning sedan en tid tillbaka, mest av tärnor, måsar och vadare.

Den 13 augusti nu i somras kontrollerade ringmärkarna på ön två svenskmärkta tärnor under en och samma natt, klockan 01 och 03. Det var först en svarttärna, märkt som bounge i Harbo, Uppland, 52 dagar tidigare, den 22 juni 2011, och några timmar senare flög en svenskmärkt fisktärna in i fångstnäten. Även den var märkt som bounge vid Renstad, Tåkern, den 12 juni 2011, vilket är 62 dagar innan återfyndet. Det finns bilder på nätet från verksamheten på ön som man kan kika på - http://www.pbase.com/buiter/de_kreupel

Några långflygare

Åtminstone två nya distansrekord för ett par arter har inkommit bland återfynden den senaste tiden. Det handlar om en järnsparv, märkt som årsunge i Gävle, Inre fjärden, redan 30 augusti 2004, som blev återfunnen i Spanien. Adamuz i Cordoba var fyndplatsen och den blev funnen som nyligen död den 13 februari 2011. Avståndet mellan märk- och fyndplats är 2934 km. Det finns några tidigare fynd av järnsparv från samma område och någon av dem även något sydligare och västligare än denna, men

de har märkts längre söderut i Sverige och blir därmed kortare i distans. Den blev också ganska gammal för att vara en järnsparv med sina 6 år och 7 månader, men där finns det några lite äldre i rullorna.

Den andra långflygaren är en blåmes som märktes i Falsterbo i fjol höst, den 21 oktober 2010, som F10, och återfanns nu i höst, den 25 oktober 2011, i närheten av staden Im. Morozova vid Ladogas sydvästra strand i Ryssland. Det avståndet är 1193 km. Rapporten säger - fångad och släppt, vet ej om det är av ringmärkare eller om fågeln kommit in någonstans och blivit utsläppt därifrån, men tydligen så lever den vidare i alla fall.

Fjällabb från Stekenjokk

Den färgmärkta fjällabben - A11, gul - från Stekenjokk, märkt 2001 som 2+ på häckplats, som figurerat i flera rapporter på Svalan, Artportalen, nu i sommar med bilder bl a (en bieffekt från sommarens fjälluggleletande?) och även då till oss här på RC. Den lyckades att passera den tidigare äldsta fjällabben med en månad i ålder vid det sista rapporttillfället från Stekenjokk och kunde då konstateras som varande 11 år och 1 månad.

Tyvärr verkar det nu som om det har kommit in en rapport från västkusten som kan vara det allra sista i den fågelns levnadshistoria. För häromdagen kom det in en rapport av ett kadaver från "en holme nära Vinga" med en gul plastring där det står - A11, men ingen aluminiumring funnen. Vi har bett om en tydligare bekräftelse av projektringen, antingen insänd eller fotograferad. Anledningen till vår fråga är i första hand en säkerhets- och kontrollåtgärd, men också att det finns en möjlighet att det skulle kunna vara en sillgrissla från Stora Karlsö, märkt 2000 med - A11, gul. Även en brunhök, märkt 2010 i Kristiansstadstrakten, har fått en projektring med - A11, gul - men där tror vi att sannolikheten är så liten att den bör kunna uteslutas. Många projektringar börjar det bli.

Katter är katter om än från Cheshire

En göktyta märkt 26 juni 2011 som bounge i Svinnö, Hargshamn i Uppland, blev tagen av en katt tre månader efter märkningen, den 28 september 2011, vid Tadworthy House i Northam, Devon, England. Fyndet är det tredje västligaste av de svenska göktytefynden hittills (två fynd från Marocko är västligare) och det andra någonsin från England, men om katten verkligen är från Cheshire ska jag nog låta vara osagt.

Svenska ringar annorstädes

I somras kom ett e-postmeddelande till RC som fick ögonbrynen här att höjas en aning. Första meningen lyder – I'm happy to inform you that when we were studying the breeding population sites of waterbirds on the Islands of Persian Gulf, we recovered the ring No. 8118359 on a Crab Plover in a breeding colony in Iran. Sen lite längre fram ... The detailed information on the ring is as: RIKSMUSEUM, Stockholm. Jodå, det hela stämmer, Peter Olsson med sällskap var nere i Oman i december 2008 och hade ett märkningsprojekt igång under en period, bl a några hägerpipare blev märkta under den perioden, däribland denna individ. Ett återfynd av hägerpipare med svensk ring, sker inte varje dag. Men internationellt är det.

Storkar i rörelse!

Under den gångna hösten har ovanligt många återfynd av stork rapporterats utanför Sverige (se karta). Förutom i Danmark och Tyskland (bl a Fehmarn) har storkar också rapporterats längre söderut, i Schweiz, Frankrike, Spanien och Portugal. Det rör sig sammanlagt om 26 individer, varav några rapporterats från flera platser och de sydligaste nio fynden gäller fåglar födda 2011. De flesta fynden gäller avläsningar, men tre har orsakats av ledningar (en dödad av elström) och en har hittats skadad. Det är intressant att notera att samtliga fynd uppvisar en sydvästlig flyttning-riktning och att fynd från den sydostliga flyttningsvägen saknas helt. För mer information besök projektets hemsida (<http://www.skof.se/stork/>).

TKN

Ringmärkmötet i Höllviken 28 – 30 oktober

Under 2011 firades att svensk ringmärkning pågått i 100 år. För att fira jubileet arrangerade RC ett större ringmärkmöte i slutet av oktober i Höllviken. Medarrangör var Falsterbo fågelstation. Ekonomiska medel tillskötts från riksmuseet så att all kost och logi för deltagarna kunde subventioneras. Ungefär 110 personer närvarade vid mötet som blev mycket lyckat och uppskattat. Många hade anmält intresse för att hålla föredrag vilket gav ett fulltecknat program med presentationer om allt från djupstudier av häckningsbiologin hos buskskvättor till hur man fångar kentska tärnor. Ena kvällen gästades mötet av Thomas Alerstam från Lunds universitet som höll ett föredrag om ringmärkningens historia och

de senaste rönen inom fågelforskningen. Deltagarna gavs också möjlighet till att uppleva fågelskådning och ringmärkning genom att besöka märkplatsen vid antingen Falsterbo fågelstation eller Bingsmarken som Bo Petersson ansvarar för. Under halva mötet närvarade glädjande nog även sex personer involverade i den kinesiska ringmärkningen; en följd av Bo Peterssons arbete med att stärka ringmärkningen i Kina. Under mötet valdes också märkarnas representanter till ringmärkningsnämnden. Till att representera fågelstationerna valdes Bo Nielsen (ordinarie) och Peter Nilsson (suppleant). Till att representera de enskilda märkarna valdes Bo Petersson (ordinarie) och Håkan Söderman (suppleant).

LJA

Euringmöte på Malta

Vartannat år hålls ett allmänt möte för EURINGs medlemmar. Denna gång hölls mötet på Malta där en av de minsta ringmärkningscentralerna i Europa är verksam. Representationen var denna gång ovanligt stor och närmare 30 av EURINGs 39 medlemmar var på plats. Dessutom deltog Israel som nu är en associerad medlem. Från Sverige deltog Thord Fransson och Thomas Wenninger. Mötet var väldigt givande och innehöll presentationer av några länder, projekt och diskussioner.

Några av de saker som diskuterades var hur centralerna ska utväxla information om återfynd, gemensamma projekt som CES och planerna på en europeisk återfyndsatlas. Thord, som suttit i styrelsen ett antal år, omvaldes för ytterligare två år. Nästa möte blir i Finland 2013 och sammanfaller med deras 100-årsjubileum.

Deltagarna vid årets EURING-möte på Malta.

UPPROP

För första gången ringmärkte jag i år tio kullar av talgoxe. Till min sorg fann jag efter ringmärkningen att flera av ungarerna hade dött innan de blev flygga. Då jag förhörde mig med RC visade det sig att få märkare rapporterar om ungar som dött i holkar. Kanske jag hade otur eller kanske inte alla undersöker sina holkar efter märkningen. Mina resultat var följande:

Antal	Datum	Putv	Kommentar
6 ungar	3/6	D	Alla blev flygga
4 ungar	6/6	D	Alla blev flygga
9 ungar	6/6	D	Alla blev flygga
2 ungar	6/6	C	1 unge död den 16/6
1 unge	6/6	D	3 ungar döda vid märkn. den märkta ungen död 16/6
8 ungar	6/6	E	1 ägg samt en unge som flög
9 ungar	10/6	D	1 ägg vid märkningstillfället 6 ungar döda den 16/6
12 ungar	12/2	D	5 ungar döda 22/6
7 ungar	14/6	D	1 död vid märkningstillfället 3 ungar döda den 21/6
5 ungar	14/6	D	1 död vid märkningstillfället 2 ungar döda den 21/6

Alltså 63 ringmärkta men 18 döda efteråt.

Är det liknande dödstal vid andra märkningar?

Många ringmärkare tömmer sina holkar sent på vårvintern och då är det säkert lätt att missa döda ungar som har förmultnat och torkat in i mossboet. Leta i vår efter döda ringmärkta ungar i mossan då ni rensar holkarna. Det vore intressant att veta om mina mesar drabbades ovanligt hårt eller om detta är ett vanligt fenomen hos talgoxe. Hos göktyta har jag och andra ringmärkare funnit att ca 15 % dör innan de blir flygga. För talgoxe tyder mitt exempel på det dubbla. Det vore därför intressant att få höra andra märkares erfarenheter.

Sänd resultaten till:

Hans Ryttman
Skönstaholmsvägen 68
123 60 FARSTA
hans.ryttman@comhem.se

Trevligt med respons

När jag skriver något tycker jag alltid att det är roligt att få kommentarer. Det visar att andra har läst artikeln och på något sätt har reagerat. Helst bör det ju vara positiva och uppmuntrande kommentarer.

Min artikel i Ringinform (nr 2 2010) om rekord i svensk pullmärkning gav just sådan respons som jag gärna vill ha. Först fanns ju ett rekord i samma nummer, nämligen i utdraget från Henning Grahns

”Närkontakt med fåglar” där det framgick att Henning märkt 55 grönbeneungar 1963, vilket ju med råge slår det rekord på 41 ungar 1970 som jag hittat (Högstedt, 278).

Samma dag som Ringinform damp ner i brevlådan fick jag mail från Erik Arbing (613) där han berättade att hans gamla rekord slogs redan 2010 (300 ungar) och att han i år hade uppnått ännu ett nytt rekord med 403 ringmärkta göktyteungar.

Något senare fick jag brev från två ringmärkarveteraner. Först Lars Broberg (052) som meddelade att han ringmärkte 25 rördromsungar 1962 (11 hade jag hittat av Lars) och han hade dessutom ringmärkt 98 stjärtmesungar 1945(!), vilket är mer än dubbelt så många som det rekord jag hittat (44 ex av J-Å Nilsson (475) 1991).

Det andra brevet (som var ett vackert kort med en målning av 15 skator uppflugna i ett träd) kom från Nils-Åke Andersson (030) som meddelade att han ringmärkte 5 röststrupiga piplärkeungar 1971 i Stor-

dalen. Här är alltså ett exempel på en miss som jag gjort när jag inte upptäckt denna märkning i T23:orna (4 ungar hade jag hittat av L. Danielsson (255) 1988). Nils-Åke skriver också att den enda gluttsnäppa som överhuvudtaget ringmärkts i Sverige som unge (sedan 1969) sköts i Danmark samma år som den ringmärktes.

Jag är rädd att många pull-rekord finns från 1950-talet och 1960-talet då pullmärkning var den dominerande metoden för att ringmärka fåglar. Slöjneten kom ju successivt i drift i slutet av 1950-talet. Tyvärr är väl många av de äldre ringmärkarna döda och de gamla rekorden blir därför okända tills någon tar sig an alla de gamla protokollen som finns på RC men som är så arbetsamma att gå igenom. Men kanske fler veteraner har lust att gå igenom sina gamla märkningar? Fler rekord finns säkert!

Hans Ryttman